

■ Ἡρώες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασως

Ντρεδες* **Στυλοβάτες τοῦ Ἐθνισμοῦ μας,** **Ὀγκόλιθοι τῆς Ἱστορίας μας,** **Πρωτεργάτες τῆς Ἐλευθερίας μας**

Τὴν **24η** Μαρτίου 1821, οἱ Ντρεδες –οἱ Ἀρβανῆτες τῆς Ἄνω Μεσσηνίας– ξεσηκώνονται κατὰ τῶν Τούρκων, με ἀρχηγὸ τὸν Γιαννάκη Μέλλιο.

* * *

2021, ἐπετειακὴ χρονιά γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Διακόσια χρόνια ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ παλιγγενεσία τοῦ 1821.

Ὁ χρόνος, ἀνεβαίνοντας τὴν κλίμακα τῆς αἰώνιας ἑλληνικῆς ὑπαρξῆς, διατηρεῖ στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ εἶναι τῆς τὴν μνήμη διαυγῆ, τὴν ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια στὸ ἔπακρο, τὴν ἐλευθερία δυνατὴ καὶ τὴν δημοκρατία σθεναρῆ. **Ἡ** Ἑλλάς κοντοστέκεται γιὰ ἀκόμα μιὰ φορὰ στὸ ὑπέρλαμπρο αὐτὸ μνημεῖο δόξης καὶ ἡρωϊσμοῦ τῶν τέκνων τῆς καὶ κλίνει εὐλαβικὰ τὸ γόνυ.

Ἄνοιξη 2021, ἀκριβῆς καὶ φέτος στὸ ραντεβού τῆς με τὴ φύση.

Τὸ Ἄνω Δώριο (Σουλιμά). Τὰ χωριά τῶν Ντρεδων ἦταν κτισμένα σὲ στρατηγικὸ σημεῖο ἐλέγχοντας τὴν βόρεια πεδιάδα τῆς Μεσσηνίας.

Στὴν ὥρα τῆς φτάνει, φορτωμένη με τὰ ἀγαθὰ τῆς ἀναγέννησης, στὶς βουνοκορφές τῶν Νομίων ὄρέων, ἐκεῖ στὴν Νοτιοδυτικὴ Πελοπόννησο, στὴν Τριφυλιακὴ Γῆ, στὴν Ἀρκαδία. **Τ**ὴν συνοδεύει, ὅπως πάντα, ἡ μνήμη τῶν σύγχρονων Σουλιμοχωριτῶν, Ζουρτσανοκολιτῶν καὶ Κοντοβουνίσιων, στὴν

όποια στρογγυλοκάθονται οί πρόγονοί τους, οί Ντρέδες, οί Άρκαδινοί, οί επίλεκτοι αὐτοί ἀγωνιστές τοῦ Κολοκοτρώνη, οί κορυφαῖοι ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πολεμιστῶν τοῦ Μοριαῖα κατὰ τὸν

Φωτᾶκο, οί ἀγνοὶ αὐτοί φιλοπάτριδες κατὰ τὸν Μακρουγιάννη. **Μ**ὲ τὸ ἔμπα τῆς ἀνοιξης, περιβαλλόμενοι τὴν φορεσιά τοῦ θρύλου, ἀναβιώνουν στὸ ξέφωτο τῆς θύμησης τοὺς ἐνδοξοὺς ἀγῶνες τους γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ γένους.

* * *

Ντρέδες: Ἀκραιφνεῖς Ἕλληνες ἀπὸ τὴν Ἥπειρο, τὴν «κολυμπήθρα τῆς ἐθνικῆς μας ἀγιοσύνης» κατὰ τὸν ποιητὴ μας Λορέντζο Μαβίλη. **Σ**τὴν ἀρχὴ τῆς δεύτερης μ.Χ. χιλιετίας, πιεζόμενοι ἀπὸ τὴν τουρκικὴ βαρβαρότητα καὶ τὴν εἰσβολὴ τῶν καθολικῶν Λεγεῶνων, κατεβαίνουν πρὸς τὸν νότο, κοντὰ στοὺς ὀμόφυλους καὶ ὀμόθρησκους Ἕλληνες. **Μ**ετὰ τὴν περιπλάνησή τους, ἕκατὸ μὲ ἕκατὸν πενήντα χρόνων, σὲ διάφορες περιοχὲς τῆς ἐλεύθερης ἀκόμα Ἑλλάδας, περὶ τὸ 1400 μ.Χ. φωλιάζουν στὴν ὀρεινὴ Τριφυλία.

Στὴν ἀπρόσιτη αὐτὴ περιοχὴ θὰ δημιουργήσουν, κατὰ τὴν ὀργανωτικὴ τους τακτικὴ, τὴν ὀμοσπονδία τῶν Σουλιμοχωρίων, κτίζοντας σὲ ἐπιλεγμένες ἀσφαλεῖς θέσεις τὰ χωριά τους: τὸ Σουλιμᾶ, ἔδρα τῆς ὀμοσπονδίας, τὸ Κούβελα, τὸ Μπιζό, τὸ Χαλκιᾶ, τὸ Βλιάκα, τὸ Ψάρι, τὸ Κλέσουρα, τὸ Βασιλικὸ, τὴν Κόκλα, τὸ Λάπι, τὸ Πίτσα, τὸ Ρίπεσι [...]. **Κ**άτι ἀνάλογο μὲ τὴν ὀμοσπονδία τῶν Σουλιωτοχωρίων πού ἴδρυσαν ἕκατὸν πενήντα χρόνια ἀργότερα, τὸ 1550, οἱ ἀδελφοὶ τους Σουλιῶτες. **Σ**τὴν περιούσια αὐτὴ γῆ θὰ συνεχίσουν ἐπάξια τὴν ἱστορία τῆς ἀρχαίας Δωρίδας τοῦ Μελίρρυτου Νέστορα μὲ τὸ Ὀμηρικὸ Δῶριο καὶ τὴν προϊστορικὴ Μάλθη, συμπληρώνοντάς τὴν μὲ τὶς σελίδες τῆς Ντρέδικῆς δόξας.

* * *

Οἱ Ντρέδες, «ἀνήσυχα, δραστήρια καὶ ἀτίθασα στοιχεῖα» κατὰ τὸ Τσέλαλη, πολέμησαν μὲ πάθος κατὰ τῶν Τούρκων ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἐγκαταστάσεώς τους στὰ Νόμια ὄρη, ἦτοι ἀπὸ τὸ 1423 στὴν Νταβιά, στὴν Καρύταινα, στὸ

Άθανάσιος
Γρηγοριάδης.
(1793-1871)

Παννάκης
Μέλλιος.
(1770-1821)

Παννάκης
Γκριτζάλης.
(1791-1834)

Πρωτόπαπας Δημή-
τρης Παπατσώρης.
(1770-1835)

Άργος με τόν Σγουρομάλη Παλαιολόγο, στην Κόρινθο και τόν Ισθμό.

Με την όρκωμοσία τους στις 24 του Μάρτη στο Σουλιμᾶ, μπήκαν ἀπὸ τοὺς πρώτους στὸν ἀπελευθερωτικὸ Ἀγῶνα τοῦ 1821, τὸν ὁποῖο καὶ σφράγισαν μετὴν νικηφόρα μάχη ἐναντίον τοῦ Ἰμπραήμ στα Γουβαλάρια τῶν Σουλιμοχωριῶν τὴν 16η Μαΐου 1828.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ὀκτῶ ἡρωϊκῶν χρόνων τοῦ Ἀγῶνος συμμετεῖχαν σὲ πάνω ἀπὸ σαράντα πέντε μάχες, φτάνοντας μέχρι καὶ τὴν Στερεὰ Ἑλλάδα. **Ἡ** ἱστορία βριθιεῖ ἀπὸ τὰ περιλαμπρα μνημεῖα δράσης Ντρεδῶν ἀγωνιστῶν, μετὰ τὰ ὁποῖα φωτίζονται τὰ σκοτεινὰ σοκάκια τῆς σκλαβιάς καὶ οἱ λεωφόροι ποὺ ὀδηγοῦν τὸν Ἑλληνισμό στὴν Ἐλευθερία.

* * *

Ὅπως κάθε χρόνο ἔτσι καὶ ἐφέτος, τὴν πρωΐα τῆς 24ης τοῦ Μάρτη, ὑπὸ τὸν παιᾶνα τῆς ἐθνικῆς μνήμης, ροβολᾶνε τὰ ντρεδῖκα ἀσκέρια ἀπὸ τὰ Σουλιμοχώρια μετὰ μπροστάρηδες τοὺς ἄξιους ταγούς τους: τὸν Γιαννάκη Μέλλιο, τὸν Ἀντώνη Ντάρρα, τὸν Γιαννάκη Γκριτζάλη, τὸν Γιώργο Γκότση, τοὺς Ἀντώνη καὶ Γιώργο Συρράκο, τὸν Γιώργο Μεγάλη, τὸν Δῆμο Τότση, τὸν Γιάννη Ρούση, τοὺς Μπαλνταίους, τὸν [...], τοὺς [...] καὶ φτάνουν στὸ Σουλιμᾶ, στὴν καρδιά τῆς Σουλιμοχωρίτικης Ὀμοσπονδίας. **Σ**υνοδευόμενοι ἀπὸ τοὺς Σουλιμαίους ὄπλαρχηγούς Παπατσωραίους καὶ Μαυρωῖδαίους πορεύονται στὴν ἐκκλησία τους, στὸν Ἅη Δημήτρη τοῦ Σουλιμᾶ, στὴν «Ἁγία Λαύρα τῆς Τριφυλίας», ὅπου τοὺς ὑποδέχεται ὁ φιλικὸς πρωτόπαπας Δημήτρης Παπατσώρης, ἕνας ἀπὸ τοὺς μετέπειτα ἄξιους ταγούς τῶν ντρεδῖκων ἀρμάτων.

Ὁ ὄρκος τῶν Ντρέδων.

Ἐκεῖ, ὑπὸ τὴν σκέπη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐλογία τοῦ Ἁγίου, λειτουργοῦνται, προσεύχονται στὴν Παναγιά, μεταλαμβάνουν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ δίδουν τὸν ἱερὸ ὄρκο:

«Ὀρκιζόμεθα ἐνώπιον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ,

Ὀρκιζόμεθα εἰς τὸ Ἱερὸν ὄνομα τῆς ἀθλίας Πατρίδος μας

Ὀρκιζόμεθα εἰς τὰ πολυχρόνια βάσανά μας

Ὀρκιζόμεθα εἰς τοὺς ποταμούς τῶν πικρῶν δακρῶν

Καὶ παίρνομε τὴν γενναίαν ἀπόφασιν ἢ νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἢ νὰ ἀποθάνωμεν μὲ τὸ σύνθημα:

Τοῦρκος μὴ μείνει στὸ Μοριά, οὔτε στὸν κόσμον ὅλο.

Ζήτω ἡ ἔνδοξη Πατρίδα μας, θάνατος στοὺς τυράννους».

Μπαίνει «κεφαλή» ὁ παπᾶς μὲ τὰ δύο του παιδιά, Ἄδαμ καὶ Ἀναγνώστη, καὶ τοὺς ἄλλους καπεταναίους καὶ πορεύονται πρὸς τὴν Λευτεριά ἀκολουθώντας τὸ λευκὸ Λάβαρο μὲ τὸν κόκκινον σταυρὸ καὶ τὴν ἐπιγραφή «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος». **Κ**ατεβαίνουν στὸ Κεφαλάρι τοῦ Σουλιμᾶ, στὸν σημερινὸ «Ἄη Γιώργη», ὅπου ἀνταμώνουν μὲ τοὺς ὑπόλοιπους Ντρέδες ἀγωνιστὲς καὶ ὀργανώνονται σὲ ἓνα ἀξίωμαχο ἀσκέρι τῶν τριῶν χιλιάδων ἀνδρῶν, κατὰ τὸν Φωτᾶκο.

Φτάνει ὁ χαιρετισμὸς τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ Παπαφλέσσα ἀπὸ τὴν Καλαμάτα, γραμμένος σὲ ἐνθουσιώδη προκήρυξη, πὺ φέρνει ὁ ἀπεσταλμένος τους, Ἀναγνώστης Τσοχαντάρης:

«Ἀδελφοί, κάτοικοι τῆς Ἀρκαδίας!

Ἡ ὥρα ἔφτασε. **Τ**ὸ στάδιο τῆς δόξης καὶ τῆς ἐλευθερίας ἠνοιχθη, τὰ πάντα ἐδικά μας καὶ ὁ Θεὸς τοῦ παντός μεθ' ἡμῶν ἔσεται, μὴν πτοήσθε εἰς τὸ παραμικρόν. **Ἐ**σεῖς εἴσθε ἀτρόμητοι

καὶ τῶν προγόνων μας απόγονοι...[...]

* * *

Τὰ ξημερώματα τῆς 26ης κινουῦν μὲ ξέφρενο ἐνθουσιασμό γιὰ νὰ ἐλευθερώσουν τὴν Κυπαρίσσια (Ἀρκαδία).

Ἀπὸ τὰ ψηλῶματα ἡ δημοτικὴ μούσα τοὺς κατευοδώνει μὲ εὐλάβεια καὶ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια:

*«Ἦταν ἡμέρα Σάββατο, ἦταν ἡ ὥρα δέκα
ποὺ οἱ Ντρέδες ξεσηκώθηκαν κι' ἐπῆραν τ' ἄρματά τους
στοὺ Σουλιμᾶ μαζώχτηκαν, στὸν Ἄη Δημήτρη πᾶνε
κι' ἀφοῦ ἀνάψανε κερὶ καὶ τὸ σταυρὸ τους κάνουν
ὁ "πρίφτης" τοὺς μετέλαβε κι' ὀρκίζονται οὐλοὶ ἀντάμα
τὴν Ἀρκαδία νὰ πάρουνε καὶ τὰ μεγάλα κάστρα,
νὰ λευθερώσουν τὸν Μοριᾶ καὶ οὐλὴ τὴν Ἑλλάδα».*

Στις 4 μ.μ. ὑπὸ τὸν τοπικὸ πρόκριτο καὶ ὄπλαρχηγὸ ἀπὸ τὴν Ζούρτσα Ὀλυμπίας, Ἀθανάσιο Γρηγοριάδη, ἐνώθηκαν μὲ τοὺς ἀδελφούς τους Ζουρτζανοκολίτες καὶ Κοντοβουνήσιους, μὲ τοὺς ὁποίους ἀποτελέσαν πλέον καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τοῦ ἀγῶνα τοὺς περιβόητους «Ἀρκαδινούς» μαχητές.

Ἐκίνησε ὁ Ἱερὸς ἀγῶνας ὑπὸ τὴν σκέπη τῶν ὄσιων καὶ Ἱερῶν τῆς φυλῆς.

Χωρίστηκαν σὲ δύο ἀσκέρια: **Τὸ** ἓνα ὑπὸ τὸν Παπαφλέσσα, Γκριτζαλῆ, Ντάρρα, Δημήτρη Μέλλιο, Φραντζῆ, Παπαθεοδώρου καὶ Γεώργιο Γρηγοριάδη πῆγε νὰ συναντήσῃ τὸν Κολοκοτρώνη, ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ ὁποίου πορεύτηκαν πρὸς τὴν Τριπολιτσά. **Τὸ** ἄλλο ὑπὸ τοὺς Παπατσωραίους, τὸν Γιαννάκη Μέλλιο, τὸν Ἀθανάσιο Γρηγοριάδη καὶ τὸν Παναγιώτη Ντούφα, τράβηξε πρὸς τὰ κάστρα τῆς Μεθώνης καὶ τοῦ Νιόκαστρου τὰ ὁποία καὶ ἀπελευθέρωσε.

* * *

Ἡ «Λευτεριά» ξεκίνησε ἐπιβιβαζόμενη καὶ στοὺ ἄρμα τῶν φιλοπάτριδων καὶ ἡρωϊκῶν αὐτῶν ἀγωνιστῶν. **Κάθε** χρόνο εὐγνωμονοῦσα ἡ Ἑλλὰς ἀνάβει τὸ κερὶ τῆς ἀναγνώρισης καὶ

Ὁ Ἄη Δημήτρης.

καίει τὸ λιβάνι τῆς μνήμης ἐκεῖ ψηλὰ στὸ Σουλιμᾶ, στὸν Ἅη Δημήτρη, στὴν «Ἁγία Λαύρα τῆς Τριφυλίας» καὶ στὰ μνημεῖα ἡρωϊσμοῦ τῶν τέκνων της, ποὺ στήθηκαν σ' ὄλα τὰ Σουλιμοχώρια.

*Τῶν ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν
εὐκλεῶς ἀγωνισαμένων
ἐν τοῖς ἱεροῖς τοῦ Ἔθνους ἡμῶν ἀγῶσιν,
Αἰωνία ἡ μνήμη!*

(*) Πηγή: https://anodorio.blogspot.com/2021/03/blog-post_22.html. Τῆς Αλεξάνδρας Ἀν. Τασιγιώργου, Σουλιμᾶ, 22 Μαρτίου 2021. • Ἐπιμέλ. ἡμετ. Περισσότερα γιὰ τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν Ντρέδων βλ. https://anodorio.blogspot.com/p/blog-page_3226.html.

